

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " --- "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 púp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Obet vzdušnej lode.

Dobří «priatelía» malých hospodárov.

Od jednoho času nečíta a neslyší človek iného, ako o všeliakých plánoch, ktorými povolaní a menej povolaní ľudia takmer na silu pomáhajú chcejú malým hospodárom. Opravdu aj medzi obyvateľstvom krajinským najviac je na výdatnú pomoc utisnutá trieda malých hospodárov. Veď ale títo ľudia už od dávna stonajú pod neznesiteľnými farchami. Čo sa teda stalo, že o túto nanajvyš osožnú, posiaľ ale ceľkom zanedbanú triedu obyvateľstva zaujma sa razom tolko priateľov? Pohliadnime si ich bližšie a presvedčíme sa o tom, čo sú to za priatelía a či na jejich pomoc malí hospodári môžu sa aj spoliehať. Uvidíme ale zrejme aj to, kto sú tí opravde praví priatelía malých hospodárov a všetkých malých ľudí.

Za priateľov malých hospodárov vydávajú sa prítomne tí liberáli, čo sa preobliekli do kabátov politickej strany neodvislých a 48-tich. Socialdemokratickí vodcovia, ako známo na popol židia, tiež na silu chcejú teraz spasit malých hospodárov. Židovskí börzianeri a na jejich čele Pavel Sándor, zarovnak kujú plány, dľa ktorých, jestli sa uskutočnia, rad radom musia sbohatnuť malí hospodári.

Nad neobyčajnou zaujatostou týchto ľudí za malé hospodárstvo, najviac sa musia čudovať sami malí hospodári. Zaiste si to ani nevedia vysvetliť, čo sa v krajine robí, keď im neočakávane každý chce pomáhať. Táto všestranná a skoro nanútená pomoc nejedného krátkozrakého ľahko snád aj omámi a otreščí. Kto je ale odhodlaným prívržencom kresťanskej ľudovej strany, teda statočným ľudákom, ten sa nedá omámiť a nahliadne, že všetko, čo udajú priatelía malých hospodárov, či sú to už liberálni, neodvislí, židovskí vodcovia socialdemokratickí, alebo börziáneri: je len bezbožná špekulácia.

Áno, špekulujú títo ľudia a to už včul na *hlasy malých hospodárov*. Pod liberálmi, keď krajinských vyslancov volili žandári, slúžnovci, notári, banky, sporitelne a židovstvo, nestaral sa nikto o malých hospodárov. Neodvislí kde-tu v jejich programných rečiach spomínali aj malých hospodárov, na krajinskom sneme ale ani ústa neotvorili za nich. Socialdemokratom doprosta

smrdela sedlač, ako to povedal socialdemokratický vodca Bokányi. — Börzianeri a na jejich čele Pavel Sándor (Schlesinger) veselo predávali jejich papierové žito, robili si ceny obilia dľa ľubovôle, fahali z toho hrozný rebach, milliony shrňali k milliomu, malých hospodárov doprosta vyžierali a privádzali o celý ošoh jejich ťažkej práce a hospodárstva. — Výšspomenutí traja priatelía malých hospodárov, pokúď neboli na nich utisnutí, ani si ich nevšimli.

Prítomne ale značne obrátil sa svet, Malí hospodári začínajú myslieť. Prichádzajú k tomu povedomiu, že sú samostatní občania a katolíci. Tomuto ich naučila kresťanská ľudová strana. Táto politická strana ničoho nesľubuje, čo nevládze previesť, tým viacej ale pracuje za ľud a za malých hospodárov v krajinskom sneme. Toto nahliada ľud a malí hospodári preto sa pevne pridržajú tejto politickej strany. Malým ľuďom v jejich nešerednej biede pomôcť a Uhorskó znovu postaviť na základ kresťanský úprimne a vážne snaží sa len kresťanská ľudová strana. Toto vedia a tohoto boja sa všetci nepriatelí ľudu a kresťanstva.

Preto chce včul ľudu a malým hospodárom každý pomáhať. Vidia, že poneváč posiaľ ničoho neurobili v záujme triedy malých hospodárov, prídu pred nimi o celú jejich auktoritu a o celý kredit. Toto je ale hrozná ztrata pre tých takrečených ľudomilov. Malí hospodári tvoria koreň krajinského obyvateľstva, ku ktorému táboru sa oni pripoja, ten zvíťazí v nastávajúcich zápasoch politických. Preto prišli včul do módy heslá o obrane malých hospodárov. — Preto aj by ich včul každý chcel obrániť. Či ale týmto ľuďom vážne o to ide, aby malým hospodárom skutočne pomohli?

Dačo! Keby títo ľudia a im podobní patróni malým hospodárom skutočne pomôcť chceli, ináč by za nich pracovali, ako to prítomne robia.

Nie ten chce na pomoci byť malým hospodárom, čo ich jednostajne tým mámi a klame: že *cirkevné majetky podeliť treba*. Tých tiež nemožno považovať za priateľov malých hospodárov, ktorí jednostajne prisahajú na všeliaké možné a nemožné zásady, pri tom ale za ľud ani slámky krížom nikdy nepreložia. — Pavel Sándor (Schlesinger) ale a jeho druhovia, keď

tak vrele milujú malých hospodárov, prečo neprestanú špekulovať s papierovým žitom?

Len ten môže o sebe povedať, že je skutočným priateľom malých hospodárov, kto ich *vyučuje, vzdeláva, ku sebaopovedomiu privádza. — Vedomosť je moc!* Toto platí aj pofažne malých hospodárov. Kedy že aj liberáli, už či takí, či preoblečení do kabátov ústavnej, alebo neodvislej strany dali kedy malým hospodárom čo len jednu knižočku k poučnému čítaniu? Kresťanská ľudová strana ale už cez dlhé roky poučuje malých hospodárov živým slovom v shromaždeniach a Jednota Katolíckeho Ľudu posielala každý mesiac na dvestotisíc tlačných spisov ľudu a to zdarma. Židovská socialdemokracia a jej spojenci obsypajú síce aj malých hospodárov a pospolitý ľud jejich bezbožnými spisami, hubia kresťanské obecenstvo mravne a hmotne a ročíte za drahé peniaze. Pavel Sándor (Schlesinger) a jeho bōrzianerskí druhovia, keď aj dakedy spomenú biedu malých hospodárov, za príčinu jej udávajú «Vyrovnanie roku 1867» a «Viedeň». Nie tak! To jednostajné spomínané vyrovnanie a Viedeň nerobia papierové žito! — Príčinou celej biedy liberáli boli a sú liberáli, židovskí bōrzianeri a agenti.

Kresťanská ľudová strana, ktorú z veľkej čiastky len mali ľudia poslali do krajinského snemu, pri každej príležitosti poukazovala a poukazuje na tie nebezpečia, aké hrozia malým hospodárom. V programme jej označené má tie spôsoby, ktorými pravé záujmy malých hospodárov obrániť možno. My poučujeme kresťanský ľud našimi novinami, spisami a vo verejných shromaždeniach. — My nepracujeme prázdnyimi heslami! My nesľubujeme hory, dolý, lež to povedáme:

Malí hospodári! Osud váš nachodí sa vo vašich vlastných rukách. Pridržajte sa vždy stále vašej katolíckej viery! Učte sa usilovne, aby sa vám oči otvorily. Držte pevne spolu, aby ste pevní boli v rozhodnej chvíli. Vtedy aj spojenými silami nad falošnými priateľmi vašimi a nepriateľmi kresťanstva zvíťazíme s pomocou Božou a trpký osud váš sa akoiste k lepšiemu obráti.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Proti úžere vskladania nábytku a bytov.

Ako hnusný výrost liberálneho systému označím treba tie úžery, ktoré nesvedomiti špekulanti ešte po dnes prevádzajú s vkladaním nábytku do jejich skladov a s bytmi chudobných, často najchudobnejších ľudí. Kresťanská ľudová strana neustále pracuje na tom, aby zastavila špatné remeslo nesvedomitých špekulantov, bránila chudobu pred vyžieraním zo stránky tých cudzincov, ktorí sotva vstúpili na pôdu uhorskej krajiny, ľud vycicávajú a s kapitálom niekoľko sto korún pracujú aj na 1200 percentov. Je to tak hrozné vyžieranie chudoby, že kresťanská ľudová strana nemohla sa už ďalej ľahostajne na to dívať. Z tej príčiny dr. Edmund *Beniczky*, vyslanec ružomerského okresu v zasadnutí krajinského snemu dňa 27. februára proti úžere s vskladáním nábytku a bytmi, na ministra pravosúdia a ministra obchodu obrátil sa interpeláciou, ktorú v nasledujúcom stručnom výťahu donášame:

Edmund *Beniczky*: Ctená snemovňa! Zo života i básnikami ospievaných «blažených peštanov», zamýšľam jedno-druhé predniesť ct. snemovni. Z tých premnohých útrap a nerestí, v ktorých žijeme a dýchame tu v hlavnom meste, chopiť chcem do hrsti len jednotlivé hrozné neriady a interpelláciou obrátiť sa na členov ct. vlády v tej mienke, že slová moje snád úspešného výsledku dosiahnu. (Čujme! Čujme!)

Menovite interpelovať chcem ct. pána ministra pravosúdia, zarovnak aj ct. pána ministra obchodu v záležitosti najnovšie v hlavnom meste v hrozných rozmeroch šíriacej sa úžery s bytmi a nadovšetko v záležitosti tej úžery, akú bez produktívneho zamestnania a len na vyžieranie utisnutých a chudoby špekulujúci ľudia, zvlášte od minulej jasene prevádzajú nie len v hlavnom meste, lež aj na vidieku.

Odkedy v zmysle exekúčnej novelly, náradie, postel a iný nábytok chudobných ľudí exekvovať neslobodno, následkom toho aj zadováženie požičky chudobe je veľmi obťažené; odkedy z druhej stránky ešte v pamäti nám jestvujúca veľká peňažná kríza, najväčšiu čiastku úžerníckych peňažných spoločností zničila: tito bez zamestnania a koriste poostavší kapitalisti,

aby som ich tak pomenoval (Výkriky: Hieny!), vrhli sa na celkom nové odvetvie gšeftovania, ktoré ačpráve snažia sa stavať na veľmi elastický paragraf obchodného zákona, predsa dľa mojej mienky bezpochybné uráža tak XXV. zák. čl.: 1883 o úžere a oškodujúcich gšeftoch kreditu, ako aj zák. čl. XV.: 1881 o poručných zálohoch (Pravda! Tak je!) novellu o úžere pred pravosúdnym výborom ležiacu, ani nespomínajúc.

Tento nový spôsob gšeftovania je *gšeft vskladania nábytku*. — Tento gšeft v tom záleží, že bárskeho nábytok, náradie, pokrovce, lustre, postelne náčinie, vrchný odev alebo bielizeň vezmú do skladu a dávajú na to pôžičku. Takéto gšefty prevádzajú nasledovným spôsobom (Čujme! Čujme!):

Štefan Toma krajčírsky majster číta na príklad v novinách nasledujúci malý ohlas, akých na státisíce uverejňujú každý deň hlavnomestské noviny: «Peniaze zaraz na náradie, klavíre, šijace stroje, kupecký tovar, ktoré predmety pri najvýhodnejších podmienkach, do poverenia, alebo do skladu vezme Tauber a spoločník. Nagymezö-ulica číslo 25.» (Hnutie.) Alebo číta toto: «S vopred daním peňazí bereme do skladu náradie, klavíre, šijace stroje: Gašpara Brauna podnik vskladania. Kertész-ulica číslo 33.» Alebo číta nasledujúci ohlas: «Pri poprednom daní peňazí bereme v sklad náradie, klavíre, automobile, akékoľvek stroje a obchodný tovar aj z okolia. Najsolidnejšia výsluha. Uhorská kupecká skladná spoločnosť vkladov Budapešť, Király-ulica číslo 76.»

Štefan Toma krajčírsky majster podpíše jedno pismo, ktorým sa zaväzuje, že vyplatí zdvihnutú pôžičku: krom toho vyplatí furmanku, poplatky za čistenie, písanie, poverenie, assekuráciu proti ohňu, vlámaniu a vylámaniu, za dozorovanie pri dôvoze ku skladu a pri odvezení a konečne 8 procentov úrokov. (Výkriky: Hruža! Neslýchané!)

Georg **Szmrecsányi**: Najpodlejšia a najpoputnejšia fajta!

Georg **Nagy**: A kde sú fiškusi, že to nezbadajú? (Hnutie.)

Edmund **Beniczky**: Ako už potom vyzera takéto konto, ctená snemovňa? Spomenutý krajčírsky majster, zdvihnutú pôžičku nebol vstave

po jednom mesiaci vyplatí. Nebol to vstave ani po dvoch a troch mesiacoch. Tomu, rozumie sa, na každý pád chcel vyhnúť, aby jeho drahý šijací stroj, ktorý pôvodne na čiastočné zplácanie kúpil, za 180—190 korún od poly zadarmo odfradlil. Radšej teda platil tie všeliaké poplatky za sklad, assekuráciu atď., ktoré krom 8 percentových úrokov, medzi ostatnými rátajúc len poplatok za sklad, činily tri koruny mesačne. (Výkriky: Neslýchané!)

Dvanásť krát tri koruny činí pravda 36 korún, teda viacej. ako mu pôvodne požičali. — Majiteľ skladu teda na tomto a iných podobných väčších gšeftoch vyhrá 150—200, ba i do 1200 procentov siahajúceho osohu. (Hnutie.)

Uradník Ján Nagy pôžičku chce dostať na jeho stroj k písaniu. Ide ku majiteľovi skladu a dostane na ten stroj sto korún, od tohoto stroja k písaniu ale, od ktorého by dľa riadnej kupeckej obyčaji inde, na príklad pri uhorských štátnych železničiach za sklad platil najviacej snáď jednu korunu mesačne, podniku skladu musel mesačne pätnásť korún skladného platíť.

Georg **Szmrecsányi**: Podlosť!

Edmund **Beniczky**: Veľkosť poplatku od skladu — a v tomto záleží úžera — nerátajú od veľkosti predmetov, lež od výšky pôžičky. B. J. obyvateľ Akácza-ulice u takého majiteľa skladu požičal si 1800 korún. Pri zdvihnutí pôžičky stiahli mu 100 korún za dôvoz, 180 korún mesačného poplatku od skladu, 70 korún na assekuráciu a úroky a tento človek od 1800 korún platí mesačne vyše 200 korún. (Hnutie.) V druhom páde ale od 170 korún žiadali na tri mesiace ako poplatok za dôvoz 290 korún.

Brat istého kupca na okružnej ceste od tovaru v hodnote 60 korún platí mesačne 10 korún za vloženie do skladu, čo cez rok činí 120 korún. Tento poplatok od skladu i bez úrokov robí 200 procentov. Nedávno dali do skladu jeden voz na dovážanie náradia. Tento voz stojí vonku na pustom grunte a jeho majiteľ, ktorý si naň 400 korún požičal, platí mesačne 50 korún od skladu.

Ako sa o tom každý deň presvedčíť možno z ohlasov hlavnomestských novín, prítomne prevádzajú v Budapešti jejích verejno-osožnú účinnosť nasledujúce firmy:

Julius **Balassa** a spoločník; hlavný gše

okružná cesta Terezie 19., filiálka okružná cesta Jozefa 66. Michal *Biró*, VIII. Rákóczi ulice a Szentkirályi ulice uhel. Alexander *Szendrő* a spoločník, Dohány u. 45. Armin *Tauber* a spoločník Baross plac 18. Bratia *Haller*, Rottenbiller u. 13. Sigmund *Flesch* Csengeri u. 56. *Tauber* a spoločník, Nagymező u. 25., v celom meste má sám až päť filiálek. *Taussig* a spoločník, Gyár u. 31., tento má 17 filiálek. Gašpar *Braun* Kertész u. 33. *Blau* a spoločník, Klauzál plac 2. Uhorská kupecká dňvozná a skladná spoločnosť vkladov, majiteľka Jakubová *Deutsch*, Király u. 76. *Movitosti zcenujúci a do skladu berúci podnik*, Rákóczi cesta 10. Armin *Horváth* a spoločník, Dohány u. 38. (Hnutie.) Títo všetci sú nateraz židia.

V jednom sklade ku príkladu v Háršfa-ulici nachodí sa teraz v sklade 80 šijacích strojov a 26 pendlových hodín. Na tieto vyhodené je mesačne: za každý kus 3 koruny od skladu, 1 koruna úrokov, 2 koruny assekurácie proti ohňu a vlámaniu, čo toľko znamená, že jedna pivničná miestnosť, v ktorej na 106 kusov dané je požičky 2860 korún, donáša mesačne 630 korún dôchodku.

V jednom sklade v Gyár ulici, kto chce, môže 1500 strojov na šitie vidieť. (Hnutie.)

Tieto podniky pracujú ale nie len v hlavnom meste, lež vybiehajú aj na vidiek. (Čujme!) Jedon z týchto podnikov v minulom mesiaci vyslal svojho úradníka do Vacova a kubičné taligy tamojšieho istého fabrikanta vzal do skladu vo Vacove prenajmutom, požičkou 5000 korún. Táto požička je na tri mesiace a na tento čas platil spomenutý fabrikant: poplatok za sklad mesačne 400 korún, do hromady 1200 korún, úrokov mesačne 33 korún 33 halierov, súhrnom 99 korún 99 halierov, za opatrovanie mesačne 10 korún, súhrnom 30 korún, za dňvoz 80 korún, spolu 1400 korún 99 hal. Z požičky 5000 korún dostal teda 3600 korún. (Hnutie.)

Jedon z nešťastníkov, čo takémuto úžerníctvu v obeť padol, píše nasledovne: Firma skladu *Tauszig* a spoločnosť požičala mi v hotovosti 1785 korún na vklad jej vložené moje movitosti. Za týchto v hotovosti obdržaných 1785 korún podľzný som bol dľa porátania navrátiť 2107 korún. *Tauszig* od 1. novembra 1907. do 1. mája 1908. ako úroky, poplatok

skodladu, assekuráciu proti ohňu a vlámaniu, behom 6 mesiacov dostal odomna 389 korún 24 halierov. V decembri 1907 vymenil som za 200 korún náradie, v apríli za 686 korún jedon klavír a zároveň v apríli za 400 korún náradie, platil som teda súhrnom 1286 korún. Za požičku 1785 korún platil som teda 1286 korún kapitálu a 389 korún úrokov od skladu, spolu teda 1675 korún za 6 mesiacov. Bol som mu vlastne dlžný 1785 menej 1286 korún, súhrnom teda 499 korún s poplatkom na túto summu pripadajúcim.

Na túto požiadavku 499 korún odpredal tri klavíre, ktoré neboly mojou vlastnosťou za 600, 500 a 400 korún. Ponevác vedel, že tie klavíre neni sú moje, 9. januára, teda keď už byly odpredané, pýtal odo mňa osvedčenie na písme, dľa ktorého som mal uznať, že on tie klavíre s mojím porozumením odpredal! *Tauszig* mi vymenenia klavírov nemožným učinil, vzdor vyplateným poplatkom neznižil úroky a poplatky od skladu a rátal mi pôvodné poplatky. (Hnutie a hluk.) *Tauszig* teda s cenou, ktorú dostal za klavíre a ktorá obnášala 1500 korún a so summou v hotovosti vyplatenou . . . (Hluk.)

Georg Nagy: Neslýchané zbojníctvo. Človekovi sa krv zbúri nad tým. (Hluk.)

Predseda: Páni vyslanci môžu tiež v tejto záležitosti interpelovať.

Georg Nagy: Veľmi dobre, že interpellujú, my ale tie veci nemôžeme slyšať bez hlbokého pohoršenia. (Hluk.)

Edmund Beniczky: Dostal teda odo mňa so summou v hotovosti mu vyplatenou 1500 a 1675, spolu teda 3175 korún. Ponevác som ja ale len 1785 korún požičky dostal a on na túto na mne cez šest mesiacov vybral 3175 korún, (Hluk a výkriky: Podlosť!) otázka je už teraz, akým právom ma oškodil, bo je to nado všetko zrejme, že kapitál 1785 korún cez 6 mesiacov nikde nedonáša toľké úroky, aby na 3175 korún poriastol.

Kn koncu v kruhu všetkých politických stránok hlbokú pozornosť vzbudzujúcej reči predostrel krajinský vyslanec Edmund Beniczky tie neslýchané úžerníctva, aké beztretno prevádzajú s chudobou nesvedomití špekulanti a úžerníci a prosil ministra pravosúdia a obchodu, aby cieľom udusenía tohoto neslýchaného úžerníctva čo najprisnej zakročili.

Interpelláciu krajinského vyslanca Edmunda Beniczkyho všetky stránky snemovne prijaly s hlučnými ováciami.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Za *Katolícku Jednotu* začínajú sa najnovšie vrele zaujímať grécko katolícki Rusniaci. Je to zásluhou grécko katolíckeho rakasského farára Juliusa *Sztankayho*. Po iných stranách krajiny zarovnak hromadne pristupujú ku Jednote katolícki veriaci, ako o tom svedčia aj nasledujúce najnovšie zprávy:

Csénye. Utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu s 28. členami. Za miestneho správcu vyvolený je kaplán Georg *Major*, za vodcu skupeniny Alexander *Geiger*, predstavený pošty.

Csopárhalom—Szentetornya. Miestny správca utvorenej Jednoty je kaplán Michal *Gahér*, vodca skupeniny: organista učiteľ Julius *Váci*.

Nemesvita a Balatoneterics. Utvorenie Jednoty so 120. členami.

Hollád. Pod predsedníctvom farára Jána *Horváth* utvorenie Jednoty s početnými členami.

Gérecse. Do utvorenej Katolíckej Jednoty vstúpilo 81 členov.

Kiskomárom a Komárváros. Utvorenie Jednoty s 63 členami.

Fertőszéleskút. Vo veľkom shromaždení utvorili Jednotu 21. februára.

Takácsi. Do utvorenej Jednoty Katolíckeho Ľudu vstúpilo na mieste 40 členov.

Fegyvernek. Utvorenie Jednoty pod predsedníctvom veľkostatkára Matiaša *Biró*.

Kartal. Do utvorenej Jednoty vstúpilo na mieste 40 členov.

Ukk. Utvorenie Jednoty s 50 členami.

Léka. Mimoriadne veľké shromaždenie pod predsedníctvom dekana farára Matiaša *Heisz*. Do utvorenej Jednoty Katolíckeho Ľudu vstúpilo hneď na mieste 350 členov.

Románd. Utvorenie Jednoty so 65. členami.

Ctených miestnych správcov Katolíckej Jednoty za potrebné držíme upozorniť, aby menoslov a poplatky členov bezodkladne, na koľko možno s obratom pošty odoslali stredišťu Katolíckej Jednoty. Tretí, marciusový sošit rozposielať sa bude najbližšie a rozumie sa, v prvom rade tým ct. miestnym správcom, ktorí stredišťu poslali poplatky a menoslov členov. Tí, čo sa v tomto opozdia, ľahko vystavia svojich členov tej nehode, že ostanú bez sošitov.

Shromažďujeme sa milí veriaci katolícki kolo zástavy ľudovej Jednoty Katolíckej a keď nám Boh pomôže, duch *katolícky* previevať bude znovu v celom živote našom súkromnom a verejnom ku časnému a večnému blahu obyvateľstva Uhorska.

Hospodárske ľudové školy.

Na poli ľudovej výučby chystá sa veľavýznamná reforma. Minister výučby a minister orby spolu zostavili zákonný návrh o hospodárskych ľudových školách tým cieľom, aby odborné vzdelanie hospodárskej mládeže napomohli. Nech sa naučí hospodárska mládež od odborne vzdelaných učiteľov, jako má konať hospodárske práce, aby bol výsledok čím lepší, čím zdarejší, nech sa naučí, jako má cieluprimerane pestovať ovocné stromy, kedy a čo má robiť vo vinici, v kuchynskej zahrade, na roli a lúke, nech si zaopatrí hospodárske známosti ohľadom chovu dobytká, ohľadom upotrebenia rozličných strojov, umelých hnojív a vôbec všetkého, čo je gazdovi vedieť potrebné, aby svoj dôchodok zveľadil. Terajšia ľudová škola málo prispieva ku odbornému vzdelaniu hospodárskeho ľudu. Tohoto následkom je, že náš hospodársky ľud veľmi zaostal. Neodpomáhalo tomuto neprajnému zjavnému ani vydávanie odborných spisov. Obecny ľud nerád robí próby a keď sa aj k tomu odhodlá a próba sa hneď nezdarí, tým menej má vôľu druhýkrát probovať. Ľud treba poučovať prakticky, aby hneď videl, zkusil výhody a prajný výsledok daktorej práce. To chce vláda docieliť postavením hospodárskych ľudových škôl.

Teraz jestvujú takzvané opakovacie školy, ktoré povinné je navštevovať v 2—5 hodinách týždenne 12—15ročná mládež, ktorá ľudovú školu už skončila. Vyučovanie v týchto školách obmedzuje sa zväčša len na to, aby mládež nezabudla, čo sa v ľudovej škole naučila, aby sa teda cvičila v písaní, čítaní a počtovaní. Neskôr r. 1896. a potom r. 1902. vydané ministerské nariadenia povzbudzovaly obce, aby opakovacíu školu zariadily primerane ku praktickým požiadavkám života, zvláštnu váhu kladúc na odborné vzdelávanie hospodárskej mládeže. Ministerstvo výučby vydalo aj zodpovedný učebný

plán a postaralo sa aj o odborné vzdelanie ľudových učiteľov, ktorých posielalo počas veľkých prázdnin na odborné naukobehy. Následkom toho zavedené bolo odborné hospodárske vyučovanie asi v 2000 opakovacích školách a neskôr asi 60 opakovacích škôl pretvorilo sa na samostatné hospodárske ľudové školy.

Táto otázka konečne bude riešená. Dľa predostretého návrhu zákona o hospodárskych ľudových školách každá obec, keď je v opakovacej škole aspoň 50 žiakov, povinná bude pretvoriť opakovaciu školu na hospodársku ľudovú školu, ale kde vyše 120 žiakov chodí do opakovacej školy, tam povinná bude obec — jestli jej to hmotné prostriedky dovoľujú — postaviť samostatnú hospodársku školu. V prvom páde musí sa obec postarať o kus pozemku pre kuchynskú záhradu a ovocnú školku; v druhom páde ale povinná bude obec postarať sa o väčší kus pozemku pre vzorné hospodárstvo. Je pravda, že stávanie týchto škôl spojené je s veľkými trovami, preto nemožno razom riešiť túto otázku na celej čiare. V pláne je postaviť behom dvadsať rokov tristo samostatných hospodárskych ľudových škôl.

Ale aj na tých miestach, kde samostatnej hospodárskej školy nebude, potrebné by bolo odborné vyučovanie čím viac rozprestrieť. Ministerstvo orby zariaďuje na vidieku na roľníckych majetkoch vzorné hospodárstva. Čím viac takýchto vzorných hospodárstiev treba by bolo zariadiť, aby si hospodársky ľud mohol praktické zručnosti nadobudnúť. A pretože zariadenie vzorného hospodárstva stojí ministerstvo orby dosť peňazí, patričný roľník bol by povinný podporovať prácu hospodárskej ľudovej školy v tom ohľade, aby si mládež praktické zručnosti zaopatril mohla. V tomto ohľade môžeme nasledovať príklad Francúzska, kde vládou zariadené vzorné hospodárstva poskytujú školskej mládeži príležitosť ku zaopatreniu si praktických zručností.

Sme presvedčení, že na praktickom základe prevedená reforma ľudovej školy pri zachránení náboženského rázu v školách konfesionálnych prospeje duševnému a hmotnému vývinu hospodárskeho ľudu, ktorý teraz veru veľmi zápasí s ťažkosťami života, lebo nemá dosť odborných zručností, aby si dôchodok z hospodárstva v potrebnej miere zveladil mohol.

POLITICKÉ CHYRY.

Že vraj pomstva.

Istého pána Tyršela odsúdil dňa 18. februára prešovský porotný súd na 14 dní väzenia a 300 korún peňažnej pokuty pre pomluvu, akej sa dopustil v jeho dvoch článkoch v «Ľudových Novinách» pisaných. — Tento výrok porotného súdu prešporského pripisujú «Ľudové Noviny» pomstve kresťanskej ľudovej strany a dopúšťajú sa tým novej pomluvy proti samému súdu prešporskému. Či keď ich za túto novú pomluvu prešporský súd stíhať bude, stane sa to tiež s pomstvy kresťanskej ľudovej strany? — «Ľudové Noviny», ako vôbec známe, vynikajú v pomluvách. Neustále pomlúvajú biskupov, farárov, kaplánov, jedným slovom celé duchovenstvo katolícke. — Pomlúvajú každého, kto nedrží s nimi. K zaplateniu pokút za všetky tie spáchané pomluvy nestačil by ani Rothschildov majetok.

Sostavenie menoslovov voličov ku krajinským voľbám.

Uradné opravenie menoslovov voličov ku voľbám krajinských vyslancov dľa nariadenia XV. zák. článku: 1899., započat sa má začiatkom mesiaca marca každého roku. Minister vnútra gróf Julius *Andrássy* obežníkom vyzval patričné vrchnosti, aby pri voľbách krajinských vyslancov na rok 1910. platné menoslovy zostavili v čase zákonmi určenom.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov pokračuje v pojednávaní zákonnej predlohy o daňovej reforme a prijala odseky o domovej dani. — Snemovňa veľmožov držala zasadnutia dňa 1. a 3. marca, v ktorých prijala snemovňou vyslancov odhlasované návrhy zákona o pozemkovej dani a o rekrutačke.

Z CUDZOZEMSKA.

Vyrovnanie s Tureckom podpísané. V Carihrade zápisnicu o vyrovnaní Turecka s Uhorsko-Rakúskom dňa 26. februára už podpísali. Zápisnica do deväť bodov zahrňuje ustálenia, na základe ktorých sa dohodnutie stalo. V 1. bode Uhorsko-Rakúsko sa zrieka novibazarského sandžáku, v 2. bode Turecko uznáva anexiu Bosny a Hercegoviny, v 3. a 4. bode sú ustanovené poriadky o národnosti a náboženstve v Bosne a v Hercegovine bývajúcich mohamedánov, v 5. bode sa Uhorsko-Rakúsko zaväzuje, že tureckej vláde za tie majetky, ktoré má turecká ríša v Bosne a Hercegovine

zaplatí 2 aj $\frac{1}{2}$ miliona tureckých funtov v zlate, 6. bod znie o obchodnej smluve, ktorá sa má uzavrieť medzi Uhorsko-Rakúskom a Tureckom, 7. bod znie o rakúskych a uhorských poštách v Turecku a 8. bod o európskej konferencii a o zrušení kapitulácií. Posledný 9. bod vyrieka že dohodnutie po ratifikovaní, ktoré sa behom dvoch mesiacov musí stať, hneď vstúpi do života.

Následkom podpísania zápisnice o vyrovnaní veľvzír baša *Hilmi* do všetkých okresov poslal hneď nariadenie, aby vrehnosť každým prostriedkom zastavily bojkott. V Carihrade 27. februára popoludní viac mladotureckých vyslancov a členov bojkottového výboru šlo do colného úradu a tam shromaždeným nosičom povedali, že Turecko sa už pomerilo a preto bojkott je zakončený.

Podpísaním zápisnice konflikt, ktorý pre anexiu Bosny a Hercegoviny medzi Uhorsko-Rakúskom a Tureckom vzkrsol, je teda už pokojnou cestou vybavený. Zápisnicu najbližšie predostú tureckému parlamentu.

Srbská vláda nepopúšťa. Chýr, že Turecko vyrovnalo sa s Uhorskom a Rakúskom a že veľmoci mienia spoločne zakročíť u srbskej vlády, v skupštine vzbudil veľkú rozčulenosť. Veľa vyslancov si pýtalo od zahraničného ministra Milovanoviča vysvetlenie. Predseda klubu staroradikálov Ďurič, dôverník Pasičov, v klube vyhlásil, že srbská vláda za žiadnych okolností nepopustí, odzbrojiť nemôže a memorandum, v ktorom v smysle uzavretia skupštiny zahrnula požiadavky srbského ľudu, na každý pád musí poslať veľmociam. — Táto akcia je preto významná, lebo Ďurič je pravou rukou Pasiča.

BESEDNICA.

Napravený neznaboh.

— Prečo plačeš, Žofka? — pýtal sa robotník z dielne Vaclav Červienka svojej manželky pri kachlách sediacej. — Mraštíš sa, ako huba po trojdennom dážde alebo ako by si rozbila džbán alebo rozliala ocot. Posiaľ si zdravá, mladá a bez starosti; lebo vyrobím pekné peniaze, ktoré mi závidia moji starší kamaráti. Hovor, čo ťa núti k plaču?

— Čo ma núti k plaču? — odpovedala zajikave mladá žena. — Trápi ma tá myšlienka, že si slobodno myseľník, ktorý sa nemodlí, ani nechodí do kostola; to je, čo ma sužuje a trápi. Keď vstúpim do kaplnky a vidím, ako náš sused nábožne klačí vedľa svojej manželky a sa modlí, a jejich dietky v tichosti a pobožne povznášajú svoje nevinné duše ku Nebeskej Kráľovnej, vždy mi to fažko padne, že ja sama jediná kla-

čím pred Ňou a ty, že do cela ani nejdeš do chrámu Božieho.

— Hneď som si myslel, že je to porád ten starý nárek! — odpovedal muž opovržené. — Myslím, že si dosť nábožná za nás všetkých; veď chodíš nie len v nedeľu, ale každý deň do kostola. Žofka, ale málo vieš, keď nenahliadaš, ako teraz svet vyhliada! Tí svätuškovia a navštevovatelia kostolov nie sú obľúbení ľudia, pretože s kňazmi spoludržia, ktorí niako nehodia sa do tohoto novovekého sveta. Terajší človek musí byť osvietený a nesmie sa viazať k tomu starému zvyku: to nazývame pokrokom, to jest vzdelávanie a zdokonaľovanie ducha. Niečo také nenaučíme sa v kostole, ani to nenadobudneme modlením a pôstom. — Ver mi, Žofka, že bych sa nebol tak rýchle zmohol, keď bych bol premarhal svoj čas, chodením do kostola. Treba navštevovať spoločnosti, vystatovať sa svojim nadaním a rozumom; hovoriť predstavenému dľa jeho nóty a žiť dľa jeho vôle; také jednanie získa nám vážnosť a poistí rýchly postup. Chce-li môj predstavený, abych chodil do kostola, pojdem tam; nepraje-li si to, vyhнем domu Božiemu. Pritom predsa zostanem poriadny človek a v tomto ohľade nebudeš ma môcť polemovať!

— Taká je služba ľuďom! — odpovedala zarmútené zbožná manželka. — Všetky tvoje snahy nesú sa k tomu časnému, ktoré sa pomíne a nikdy nezadováži tvojej duši pravý pokoj. Lebo Boh pravil: «Spomni, abys deň sviatočný svätil!» Tým je všetko určené a žiadny človek na svete nemá právo, aby zmenil niečo na tomto prikázaní. «Modli sa a pracuj!» hovoril náš Spasiteľ; a na inom mieste: «Modlite sa bez prestania!» to jest: zasväcujte všetkú dennú svoju prácu službe Božej. Zameškáš-li z opovrhujúcej hazne pred ľuďmi služby Božie, mal by si aspoň nepatrnú vyhovorku; že však sa tiež nemodlíš doma, v tichej komôrke s nami ruženec, do ktorej nevidí bezbožný predstavený, zrovna nemôžeš sa vyhovárať. Pozri, milý muž! Zpytovala som sa teba a nahliadla som, že sa nemôžeš viac modliť, že jakási nevyditeľná, tajná moc bráni každému šlachetnejšiemu hnutiu tvojho srdca, jako okovy sputnaného, keď je zapovrhnutý. — A odkiaľ pochodí všetko toto? Prezradím ti to: Milosť Božia ti schádza. Bez nej však nemôžeš konať nič dobrého, ani v dobrom započat, ani pokračovať, ba ani ho len dokončiť. A riekní mi predsa, milý muž, riekní mi úprimne, zdáliš si šťastlivý pri svojom terajšom živobyťí? Zdáliš by si mohol byť ešte spokojný, keď by si sa jednú stal práce neschopným a bol z práce vypovedaný? — Zdáliš by si mohol trpezlivo znášať každé suženie, každé bremeno, všelijaké nehody života? Vidím, že si v rozpakoch, ale neodpovedaj prenáhlene, aby si nelhal. Môžeš-li sa však spokojne a chladnokrevne, bez bázne a trasenia vydať v najväčšie nebezpečenstvo? A jako rýchlo príde tá smrť pre neverca, avšak beda tomu, ktorý nenie pšenica, lež kúkol! «Dnes veselý, zajtrá na mórach».

— Žofka, ty ma pokladaš za ničomného padúcha! — odpovedal Vaclav trochu urazený. — Prečo práve dnes robíš mi kázeň? Zaiste nezavdal som ti k tomu príčinu.

— Práve dnes mám k tomu zvláštnu príčinu, aby som ťa vyburcovala z tvojej náboženskej ľahostajnosti a ku duši ti prehovorila, aby sa v tebe znove roznieťla bázeň Božia. Dnes je sviatok Božieho Tela, kedy kňaz nesie Najsvätejšiu Sviatosť v slávnom sprievode, aby mali všetci verní katolíci príležitosť verejne vyznať svoju vieru pred celým svetom a aby verejne oslavovali a velebili Toho, ktorý jednúc z nevýslovnej lásky k nám hriešnikom trpezlivo a bez reptania znášal verejné opovrhnutie, posmech a potupu.

— Asnád si praješ, abych sa pridružil k týmto svätuškárom a pokrytcom a modlil sa a spieval s nimi verejne na ceste? — pýtal sa Vaclav zadivene, áno urazene a premerával svoju vernú manželku zvláštnym pohľadom.

— Ba áno! O toto prosím ťa milý muž! — odpovedala driečna žena a prosebne pozrela na svojho rozčuleneného muža. — Vaclav, prosím ťa, splň mi len dnes túto moju žiadosť.

— Neide t, o neide to pri najlepšej vôli! — odmietal tento rozhodne. — Nežiadať abych upadnul do nemilosti u svojho predstaveného a uškodil si na budúcnosti. Našinec môže byť hodný, prospešný muž, bárs sa aj nesúčastní na takej processii. Majiteľ nášeho závodu pošle čo najbližšie niekoľko najzručnejších robotníkov do Ameriky, aby títo dodali tam objednanú prácu a mám veľkú nádej, že aj ja budem medzi nimi. Taká hlúposť, akú ty Žofka odo mňa žiadaš, mohla by mi všetko prekaziť.

— Zabúdaš, áno zanedbávaš pre časný zisk svoju náboženskú povinnosť a menuješ tak vznešenú slávnosť hlúposťou! — horekovala Žofka, pamätlivá na svoju náboženskú povinnosť. — Vaclav, Vaclav! myslím, že príde ešte aj tebe čas trpkkej ľútosti. Ba nastanú ešte pre teba dni, v ktoré budeš spomínať na Boha a prosíš ho o jeho pomoc a smilovanie! ešte budeš sa modliť, lebo núdza naučí ťa modliť.

Pri týchto slovách Žofka stala hore a pospiechala do komôrky, aby sa obliekla do kostola.

Vaclav ale vzal paličku a klobúk a spiechal von dvermi, aby čo možno najrýchlejšie ušol výčtkam svojej ženy. Na ceste potkal dielovedúceho, ktorý ho zavolať, aby išiel s ním na pivo do najbližšej krčmy, kde mu sdelí radostnú zprávu. Oba vošli teda do krčmy a dielovedúci začal takto hovoriť:

— Zaiste je vám známo, pane Červienka, že na budúci týždeň odošle sa odtiaľto tovar do Ameriky, ktorý bude zprevádzat viac mužov. Vy, pane Červienka, osvedčil ste sa, ako spoľahlivý muž, ste bystrá, nadaná hlava, ktorá opovrhne každé pretváranie a svätuskárenie. Preto navrhol som vás u správy závodu. Dnes mi oznámili, že všetci páni mnou odporúčaní sú určení k nastúpeniu cesty. Vy ale povýšený ste za majstra a

ustanovený za riaditeľa robotníkov sprevádzajúcich túto zásielku. Majúc slobodnú kartu, dostanete k vašej pláče ešte denne desať korún. Cesta tá potrvá vám asi pol roka.

Červienka od radosti ani nevedel čo sa s ním deje a bol by svojom rozčulení skoro prevrhnul pohár. — V tom pobieral sa prôvod do okola a veriaci spievali zvučným hlasom:

— Chváľ Sione Spasiteľa!

Dielovedúci s opovrnutím pozrel na cestu a Vaclav spozorujúc to, aby sa zavďačil svojemu predstavenému, povedal:

— Takéto prôvody mal by úrad zakázať. Veď títo ľudia, ktorí tu idú, kričia a odriekávajú modlitby, sú doma tí najhorší ľudia, ktorí každého, keď s nimi nesúhlasí, opovrhujú. Nemôžem ani počúvať ten srdceľomný vresk. Poďme do zadnej izby.

Dielovedúci so zalúbením pozoroval na reči osvieteného majstra a obidva páni odišli z krčmy.

Žofka sprevádzala zbožne prôvod po celej ceste. Pre toho, ktorý jednúc z lásky k nám hriešnikom vzal na seba ťažký kríž a vykonal krížovú cestu na horu Kalvária, s radosťou podujala toto malé namáhanie. Ach, ako ju bolelo, že jej muž nebol preniknutý podobným zmýšľaním, ako ona, že sa nehlásil ku svojemu Bohu a Spasiteľovi, lež pre svoj nepatrný, pomínutelný prospech Jemu neslúžil. Z hĺbky svojeho stiesneného srdca sa modlila za obrátenie hriešnikov, zvlášte za osvietenie svojho zaslepeného, zatvrdlivého manžela. Súc znovu modlitbou posilnená a v srdci svojom potešená vrátila sa domov.

Skoro na to prišiel domov aj jej manžel. Tvár jeho bola rozpálená od piva a jeho reč a chôdza bola neistá.

— Hľaď, Žofka! — jachtal sa. — Keď bych bol ruženciarom, jako sú tak mnohí z mojich kamarátov, nebol by som teraz majstrom a nemohol bych si odložiť ani haliera. Vidiš, jakú vážnosť požívam v závode; pod mojim vedením pošle sa na budúci týždeň zásielka tovaru do Ameriky. Budem na ceste asi pol roka. Dostanem okrem svojho majstrovského platu ešte denne desať korún a pri tom slobodnú cestovnú kartu sem aj tam.

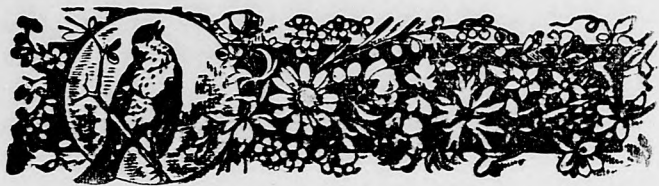
— Čo prospeje človekovi, keď by aj celý svet získal, na duši svojej ale škodu utrpel! — odpovedala zarmútená Žofka.

— Bolo by ti snád najmilejšie, keď by som obliekol čiernu kamžu a nechal hladovať naše deti! — odvetil opitý majster veľmi popúdené. — Nedám sa viac od teba za nos vodiť a pohrávať si so svojim postavením.

Choď si do kostola, kedy-koľvek chceš, o mňa sa nestaraj!

Pobožná Žofka neodpovedala opitému mužovi viac ani slova; odišla do svojej malej komôrky a horko plakala.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNIK.

Výsluch u svätého Otca, rímskeho pápeža. Svätý Otec, pápež *Pius X.*, prijal na výsluchu vysväteného biskupa dr. Medarda *Kohla*, ktorý znaloženia jeho eminencie kardinála knieža primasa Klaudia Vaszarého v sprievode budínskeho praeláta farára odcestoval do Ríma. Po prednesení blahoželania v mene jeho eminencie kardinála knieža primasa, vysvätený biskup dr. Medard Kohl referoval o autonomii, kongruie a iných cirkevných záležitostiach Uhorska. — Po výsluchu vysväteného biskupa prijal jeho Svätosť aj praeláta Antona *Nemesa* a splnomocnil ho, aby svojim veriacim udelil apoštolské požehnanie.

Z biskupstva spišského. Ondrej *Jenö* farár chlebnický (Orava) stal sa farárom v Štrbe (Liptov). — Preložení sú kapláni: Karol *Machay* z Harhova do Parasztubovej, Štefan *Kofrit* z Parasztubovej do Rabči a Ján *Dornik* z Rabči do Podvilka.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie*, dal v posledné fašianky dva obedy fašiankové, ku ktorým povolani boli cirkevní hodnostári a vojanské, mestské a stoličné vrchnosti. — Karol B. *Iványi*, farár z Lasztócz zomrel po dlhej a ťažkej nemoci. Horlivý v Pánu usnulý duchovný neustále mnoho pracoval za duševné a telesné blaho svojho ľudu, ktorý ho aj miloval a choval sa vždy k nemu nezklatnou dôverou. Rozširoval zvlášte kresťanské spolky úverkové nie len po svojej farnosti, lež aj na celom okolí. — Peknú zábavu sriadili dňa 22. februára žiačky kláštora Uršuliniek. Čistý dônos veľmi podarenej zábavy, obrátia k dobročinným cieľom. — Ustredný výbor penzionálneho ústavu duchovenstva diecezanského vydržoval svoje ročné zasadnutie 16. februára. — Nedávno utvorený spolok katolíckeho patronážu účinkuje už blahonosne a niekoľko hriešnych duší vzal už do opatery, aby ich napravil a na dobrú cestu priviedol. — V tunajších katolíckych spolkoch aj najnovšie vydržovali prednášky, a síce: 14. februára v katolíckom čítacom kruhu professor reálky Franc *Schöner* o viere a umení; v ten istý deň v spolku katolíckych tovaryšov držal prednášku dr. Ludvík *Horváth*, po prednáške nasledovalo predstavenie s názornými obrazmi o prastarom meste Pompei; v katolíckom autonomickom kruhu bňa 17. februára držal prednášku professor a kňaz praemonštratský Kristian *Vass*; konečne dňa 15. februára vo veľkej dvorane katolíckeho tovaryšského spolku bolo predstavenie košického veľkolepého domu (hrubého kostola) s názornými obrazmi. — Katolícky krajinský školský spolok Gézu *Tóth* učiteľa a správcu školy z Jászó, vyznačil darom 200 korún. — Fašiankové zá-

bavné večierky vydržovali: katolícky autonomický kruh dňa 18. februára a spolok katolíckych tovaryšov dňa 21. februára. Zábavy tie veľmi sa podarili a doniesly aj hodného osuhu. — Pre nešťastné obete zemetrasenia v Sicílii a Kalabrii na území košického biskupstva sossbieralo sa a do 16. februára biskupskej kancelárii odoslané bolo 4000 korún a 79 halierov.

Železničná nehoda. Na železničnej stanici v Bohuslaviciach (Bogoszló, stolica trenčianska) dňa 25. februára v noci sa dva nákladné vlaky srazily. Jeden z vlakov práve vychádzal zo stanice bočnými koľajnicami, keď vrazil doňho jeden zo Žiliny prichádzajúci nákladný vlak. Štyri vozne sa celkom dolámaly a jedna lokomotíva bola veľmi porúchaná. Osobníctvu vlakov sa nič nestalo, osobnú premávku do druhého dňa predpoludnia presadaním udržiavali; premávka nákladných vlakov je zastavená, pokiaľ rumy s dráhy neodstránia. — Vyšetrovanie je zavedené.

Vyzdvihnutá odborná organizácia. Z Nagyváradu oznamujú, že dňa 25. februára prišiel mestu prípis ministra vnútra grófa *Ándrássyho*, ktorým tamojšiu odbornú organizáciu družstva uhorských staviteľských robotníkov vyzdvihuje. — Vyzdvihnutá organizácia bola najväčším robotníckym spolkom mesta a mala viac sto členov. Sami členovia oznámili vodcovstvu, že na zakázané ciele peniaze sbiera, také poplatky vyberá, ktoré sú v stanovách neni ustálené a pracovať chcejúcich robotníkov terrorisuje. Prípis vyhlasuje, že organizácia následkom týchto ponós ohrozuje hmotný záujem a osobnú slobodu svojich členov. Na nariadenie mešťanosti Rimlera polícia miestnosť organizácie dala za pečatiť.

Srútil sa loďný most. V hamburgskom prístave tieto dni večer udalo sa veľké nešťastie. Z lode «Cisárovna Augusta Viktoria» večer okolo 8. hodiny spustili loďný most, po ktorom matrózi, ich ženy a dievky chceli prejsť na breh. — Loďný most sa so steny nákladného brehu odrazu sklzol a na moste sa nachodiaci matrózi a ženy, spolu asi tridsiati spadli do vody. Viac robotníkov bolo ranených, medzi nimi viacerí povážlivo. — Štyria sa utopili. Obávajú sa, že sa ešte i viacerí dostali pod ľad a že sa utopili.

Čiastočné odročenie assentírky. Následkom opozdeného vybavenia návrhov o rekrutačke na krajinskom sneme, hlavná assentírka sa pravdepodobne len 8. marca započne. Následkom toho podžupan stolice trenčianskej naložil vrchnostam, v Bánovciach a v Trenčine, kde sa assentírka od 1. do 6. marca mala odbývať, aby vojopovinných upovedomili, že assentírka sa bude o volačo pozdejšie vydržovať.

Vyznačení priemyselníci. Minister obchodu nasledovným priemyselným robotníkom na uznanie ich horlivej a dlhoročnej služby na jednom mieste udelil diplomu uznania a každému po 100 korún odmeny, síce: farbiarskemu tovaryšovi Karolovi Koppovi, železotokárskemu tovaryšovi Vincentovi Hergloczovi, farbiarskemu tovaryšovi Karolovi Grünfeldovi, garbiarskemu

okolia. — Tunajšie učiteľstvo zariadilo dňa 14. februára so školníkmi pekné predstavenie divadelné, na ktorom súčastnila sa celá inteligencia mesta. — *Kisszeben*. Tunajší hasičský spolok usporiadal 20. februára fašiankovú zábavu, ktorá spolku hodného osuhu doniesla. — *Topolyhanusfalu*. Minister obchodu dovolil, aby jarmok, ktorý sa má vydržiať 8. apríla, preložený bol na 1. apríla zarovnak aj v Giraltovciach preložený je jarmok zo 17. na 22. apríla. — *Kajáta*. So stotinou tu ležiaceho prešovského regimentu vydržovali 20-ho februára zimné cvičenia.

Výbuch v jednej cukrárni. Z Miškoveca oznamujú: V cukrárni Roberta Megaya, nachodiacej sa v Hlavnej ulici mesta, 25. februára popoludní vybuchol plyn. V obchode stolári pracovali. Z plafonu visiac plynová rúra počas práce oslabla, plyn začal prenikať a keď si Megay chcel zapáliť na cigarettu, nahromadený plyn vybuchol. Megay bol na tvári, hrdle a na rukách ťažko ranený. Jeho stav je povážlivý. — Tlak povetria vybil sklenú tablu veľkého výkladu cukrárne a zahodil ju na viac metrov na ulicu. Šťastie je, že v okamihu výbuchu pred výkladom nikoho nebolo. V cukrárni krem Megaya bola prítomná aj jeho manželka, dve odpredavačky a učnia, ktorým sa ale nič nestalo, lebo boli práve v jednej bočnej miestnosti cukrárne. V obchode vypukol potom aj oheň, ktorý ale podarilo sa ohňohasičom rýchlo zhasiť.

Pustošenie v cintoríne. V obci Dubica (Horvatsko) dňa 24. februára Srbi znivočili tamojšie katolícky cintorín a zneuctili sviatosť v kaplnke cintorína. — Táto udalosť medzi okolitým katolíckym obyvateľstvom vzbudila náramnú rozčulenosť. Vyšetrovanie je v prúde.

Ochrana proti povodni. Minister vnútra vyzval všetkých hlavných županov, aby vzhľadom na povodne, ktoré v náhlosti môžu nastať, porobili potrebné ochranné poriadky.

Útok na vlaku. Neďaleko Šiah (Ipolyság) minulý týždeň istý Ludvik Balázs, zlodej vo vozne napadol Petra Paksi notára a dusiť ho začal. Notár zostal bez vedomia, načo zlodej ho vyraboval a z jachajúceho vlaku dolu skočil. — Cestovatelia ale zlodeja zbadali a pri obci Köhidgyarmat žandári útočníka chytili. Notára opatrujú v nemocnici.

Zamrzol vojak. Štefan Vaszilij, obecný vojak košického 10. honvédskeho pešieho pluku pešo šiel do obce Lelesz, aby navštívil svojich tam bývajúcich rodičov. Na ceste, medzi obcami Királyhelmez a Lelesz zastihla ho snehová fujavica a úbohého honvéda v utrook ráno žandári našli zamrznutého.

Poručenie pre chudobných žiakov. Prijemný list došiel po tieto dni na mestský dom v Rimavskej Sobote (Rimaszombat). Viedeňský fíškai dr. Ernst totižto sdeluje mešťanostovi Rimavskej Soboty, že viedeňský lekár dr. Bartolomej Szkala, ktorý 23. januára zomrel, vo svojom testamente 10 tisíc korún poručil na základinu, ktorej úroky sa majú podeliť medzi chudobných žiakov elementárnych škôl menovaného mesta. — Dr.

Szkala bol synom chudobných rodičov a elementárnu školu s pomocou mesta skončil v Rimavskej Sobote a že sa mu dobre vodilo, za požívané dobrodenie sa mestu takýmto spôsobom chcel odmeniť.

Odmenená čeľad. Minister orby Ignác Darányi štyrom hospodárskym sluhom vo zvolenskej stolici za ich horlivú a za viac rokov u jedného gazdu konanú službu udelil po 50 korún peňažnej odmeny a každému z nich aj vyznačujúcu listinu. — Odmenní sluhovia sú nasledujúci: Ondrej Kubiš v Hájnikách, Ondrej Maľa v Rakolci, Štefan Rell v Pliešovcák a Pavel Miklian v Lieskoveci. Odmeny patričným za primeraných slávností odovzdá okresný hlavný slúžny.

Diamantový sobáš. Franc Lakomčík a jeho manželka rodená Estera Bruchánik vo Zvolenskej-Lupči v tamojšom rímsko katolíckom kostole v prítomnosti veľkého obecenstva pristupovali ku svojmu diamantovému sobášu, ktorý v zastúpení baňsko-bystrického biskupského námestníka Jána Havrána, ktorému je Lakomčík krstným ocom, odbavoval miestny rímsko katolícky farár Štefan Sebestyén. Menovaní manželia nazývajú spolu 62 rokov. Do kostola odprevadili ich traja synovia, osemnásť vnukovia a siedmi pravňukovia a veľký počet priateľov a známych. Starí manželia majú po 83 rokov a vzdor tomuto vysokému veku sa ešte vždy tešia dobrému zdraviu.

K našemu vyobrazeniu.

Ludia, ako by sa na pevnej zemi nedobre cítili. Vymýšľajú jednostajné stroje, ktorými si chcú povetrio podmaniť. Mnoho ľudských životov stály už tieto pokusy. Ako nám to ale naše vyobrazenie predstavuje, čím viacej sa človek do výšky vypína, tým hlbšej padá k zemi.

HOSPODÁRSTVO.

O niektorých semenách a chorobách rastlín.

Ešte len pred niekoľkými desaťročiami naši gazdovia nevedeli o dateline, o bôlhoju a iných trávnych zelinách. Dnes datelinu sejú v každej dedine. A ponevác je veľká potreba semena, teda nevystalo ani falšovanie. Predávajú ho mnohí nečisté, falšované a s pieskom na žltom farbeným pomiešané, aby bolo ťažšie. — Najväčší škodník dateliny je čertova niť, povoj, kaňurka a neviem, ako ju ešte ľudia volajú. Najvhodnejší jej názov je «čertova niť». Tejtó semeno je menšie, okrúhle a farby hrdzavej, tmavočervenastej, takej ako káva. Pozreme-li si ho dôkladnejšie, rozoznáme ho od opravdového datelinového semena. Pozeráme-li zväčšovacím sklom naň, vidíme veľa zrn rozpuklých; tieto tiež nič nestojí. Položíme-li trocha semena na sporák a ono nezotlie, taká datelina je falšovaná žltým pieskom.

Ďatelina rada má zeme na draslo, vápno a fosfor bohaté, dusíku len tolko potrebuje, aby útle jej rastliny mohly sa dačo zveľadiť, ostatné výživné látky zado- váži si z povetria. — Siaľ ju do maštalného hnoja, na dusík bohatého je nesmysel; drahý je pod ňu. Každú planú hlinačku pripravíme pod datelinu, keď dáme do nej vápna nehaseného a Tomasovej trosky; stojí to všetko asi 12 korún a zem je už pod datelinu súca. Vápno prevarí v hlinačke draslo, fosfor dá troska a zem nám dá ročne dvojnásobnú úrodu.

Iné trávne semeno je bôlhoj (*Anthyllis vulneraria*), potrebuje suchú, skalnatú a hojne vápenistú pôdu. Je jednoročná zelina, kosí sa raz a po nej ovos sa veľmi dobre urodí. Na mnohých pôdach nevápenistých ani nezáde.

Horný ľadník (*Lathyrus silvestris*) uspokojí sa so suchou, ale len vápenistou zemou. Je viacročná rastlina s koreňom hrubým a dlhým; upotrebuje sa na zadrža- nie zeme do úsypov a poskytuje dobrý zelený krm pre statok.

Vičeneč (*Onibrychis sativa*), viacročná rastlina, po- trebuje suchú, vápenistú pôdu, v lepšej dobe kosí sa dva razy. Hodí sa na skalnaté medze, na štrkové, pie- sočnaté pôdy. Rastlina voňavá a pre včely výtečná. — Keď kvitne, včely i na nej nocujú. Úžitok donáša, ako i bôlkoj len na druhý rok.

Divý alebo fúzatý ľadník (*vicia villosa*). Semeno je menšie od obyčajného ľadníka, veľmi čierne a ligo- tavé. V jaseň siaty, dobre prezimuje, Seje sa do lepšej pôdy so svätajanským žitom a na jar, keď ešte nemo- žno kosiť lucernu, datelinu, dáva dobrý zelený krm. — Jestli v prostred augusta kosíme žito, môže sa zasiaľ hneď a dá ešte na podzim úrodu dobrú.

Biela horčica (*sinapis alba*) za šesť týždňov od siať dá už úrodu. Kosí sa v kvete na zelený krm. Seje sa do strniska žitného, je-li zavčas kosba.

Seradella (*ornithopus sativa* L.), seje sa v máji medzi zimný jačmeň alebo žito. — Dá ešte na podzim zelený krm.

Ductilis glomerata, rada lepšiu, mokrejšiu a tóni- stú pôdu; kosí sa tri razy.

★

Pri zboží vidíme často, že klas vyrastie čierny a spráchnivelý. To je hrdza; tak ju menujú naši gazdo- via; avšak je to nič inšie, ako jeden druh huby, ktorá, príjdúc na zrno, klas celý pokazí. U nás toto zriedka vidno, snáď práve preto, že je podnebie vlhké a stu- dené. Proti tejto pliaže bránia sa gazdovia s pacovaním zrna. Totižto zrno zamočia do roztoku belasého liadku na istý termín. — Tento roztok otúži zrno proti tejto hube a jestli sa na zrne nachádza, zničí ju.

Zkaza zemiakov je hniloba a plesneň. Túto tiež za- príčiňuje huba, a síce suchú hniobu, že zemiak mie- stami zdrvelie. *Tussis sporium solani* (Mart.) a *spicaria solani* zase zapríčiňujú mokrú hnilobu. *Perenospora infestans* alebo *Phytophthora infestans* napáda vňať. Vňať uschne náhle a huba táto dá sa do koreňa i na samé

semeno. Ochrana proti nej je: zemiaky suché vybrať, očistiť od zeme a uložiť do pivnice, ktorá má byť prie- vetrná, aby sa v nej povetrie čistilo.

Proti plesni na vňati odporúčajú vňať kropiť roz- tokom belasého liadku a vápna.

Dáme-li zemiaky do jamy, túto treba najprv vykã- diť sirkou a borievkami, aby vykynozila sa všetká ple- seň a táto huba. Jestli nám zemiaky v jame pohnúly, to pripísať môžeme len tomu, že spomenutá huba v jame sa už nachodila, ale sme ju sirkou vykãdiť za- budli. Prevedie sa to tak, že dá sa do železného hrnca sirky, táto poleje sa petrolejom, primieša sa rezu, za- páli a po povraze pustí sa do jamy.

DOPISY.

Békéščaba.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Békéščaba má 40 tisíc obyvateľov. Z tých je 30 tisíc Slovákov. Katolíkov je nás deväť tisíc. Najväčšia časť obyvateľov sú luteráni. Na našej fare účinkujú jeden farár a traja kapláni. Tí majú veľa práce, lebo máme mnoho škôl a veriacich horlivých. Pravda, medzi pšenickou najde sa aj kúkoľ. Niektorí z katolíkov sú ve- dení od diavla. To sú tí, ktorí tu na zemi očakávajú blahoslavenstvo nebeské. Ten kto im to sľúbi, je lute- rán a preto je on tým úbohým, zavedeným ľudom viac, ako Kristus Pán s celou cirkvou svojou. Ďakovať Bohu, že je takých nie veľa!

Na Čabu chodí 120 kusov «Posol Božského Srdca Ježiša», 15 kusov «Kráľovna Svätého Ruženca», 18 ku- sov «Kreštan»-a, 18 kusov «Strom Serafický» aj ešte pár iných časopisov. Spolok svätého Vojtecha má 22 údov. Rozličné braterstvá majú tiež mnoho údov. — Braterstvo Svätého Ruženca má 9000 korún majetku; bratarstvo božského Srdca má 1400, braterstvo svätého Škapulára má 800 korún majetku. Tieto tri braterstvá obetujú teraz na dva bočné oltáre 11 tisíc korún. — Stavajú totiž teraz na Čabe prekrásny kostol v góti- ckom štyle. V jaseň roku 1907. ho začali stavať a úfa- me sa, že s pomocou Božou v jaseň tohoto roku bude hotový. Kostol tento má tri lode a jednu krížnu loď a 55 metrov je dlhý; v krížnej lodi je ale 30 metrov ší- roký. Má dve 60 metrov vysoké veže. Oltáry budú ka- menné; hlavný oltár dá spraviť Georg Szabó s manžel- kou. Tento oltár bude stáť 25 tisíc korún; dva bočné oltáry ale jeden-jedon bude stáť 10.000 korún. Kostol je zvonku nie mazaný, lež z hladkých tehličiek múraný. Budova kostola bez vnútorného náradia stojí 250 tisíc korún.

Na daleko-široko nebude tu na Dolniakoch takého krásneho kostola, ako náš. Z tých 250 tisíc, čo kostol koštuje, sú jedna čiast kostolné peniaze, druhu obetovali dobrodinci, tretiu nebohý pán biskup náš, bl. pamiatky Pavel Szmrecšányi a štvrtú sme dostali z náboženského fondu.

S braterským pozdravom

Julius Hazay, kaplán.

Zo Solčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtíhodný Pán Redaktor!

Ráďte týchto pár riadkov uverejniť v našom milom «Krešťane».

Dňa 19-ho februára bežiaceho roku bola u nás rychtárska voľba, pred ktorou strašné namáhanie a kortešovanie začala sprevádzať stránka takzvaná židovská. Treba mi ale pripomenúť, že v Solčianoch pomohol nám Pán Boh tak ďaleko doviest, že sme židovstvo na tri familie znížili a poľné gazdovstvo, ako aj pozemný majetok z ich rúk vyrvali. Podarilo sa nám ďalej aj jednu katolícku krému obsiahnuť. Pritom všetkom židia, bárs sa aj v nepatrne malom počte nachodia, náš nerozvažitý ľud pijatikou a všeliakými sľubami svábili ku sebe a proti bývalému ľudovému rychtárovi Jozefovi *Babčan* kresťanstvu na haňbu utvorili si svoju stránku. — Ku tejto stránke pripojili sa všetci po svete chodiači fabrikanti a tovarichári. Vidiač toto naši rozvažití gazdovia a neohrození ľudáci, utvorili medzi sebou ľudovú kresťanskú Jednotu a dokázali pri voľbe, ktorá sa hlasovaním previedla, že brány pekelné nemajú moci základy katolíckej, ktoré u nás na najvyššom stupni panujú, premôcť, lebo väčšinou sme zvolili nášho milovaného bývalého rychtára Jozefa *Babčan*, ktorý — úfame — že jak do veľku, tak aj na budúce za dobrobyt ľudu a v záujme našich obecných záležitostí, dľa možnosti pracovať bude.

Za prevedenie riadnej, zákonitej a čistej voľby v prvom rade máme čo ďakovať nášmu milovanému hlavnému pánu slúžnému Alojzovi Markovics a nášmu rovnou cestou kráčajúcemu pánu notárovi Arpádovi *Klobusiczky*. — Pán hlavný slúžny dozvediac sa o tom, aké nesvornosti, nepokoje a pijatiky sa u nás ztvárajú, aby ľud s triezlivou hlavou mohol sa ustanoviť k voľbe a rozvážiť si túto obecnú záležitosť, nariadil vsetkým trom krémárom, aby deň pred voľbou po obede od 5 ej hodiny krémy boli zatvorené až na druhý deň po rychtárskej voľbe; toto nariadenie opakoval aj večer po voľbe do budúceho rána 9. hodiny, čo aj veľmi bolo zapotrebné, lebo nerozvažití ľudia chystali sa k nebezpečným demonstráciám a srážkam. Takto ale múdrosťou pána hlavného slúžného sa všetkému vyhlo. Za toto mu veľké vďaky vzdávame a od pána Boha si žiadame, aby takýto úradníci vždy medzi nami prebývali a nás viedli. Daj že to Bože!

Teraz ale v krátkosti opíšem tú voľbu, ktorá sa v našej katolíckej škole previedla. Obecenstvo sa shroma-

ždilo na vypísanú hodinu, a síce protivná stránka pod vedením 4 hlasov nemajúcich židov, ktorí ako vstúpili do školskej siene, hneď prvé miesta zaujali okolo stola, kde mala komissia voľby [svoje funkcie prevádzať. — Druhá stránka shromaždila sa pod vedením solčianskej intelligencie a komissia zaujala svoje vyznačené miesto. Škoda, preškoda, že k vyobrazeniu tejto chvíle nebola pri ruke fotografičná mašina!

Náš pán dekan Georg *Bezák*, ako vodca nášho ľudu a hlavný dôverník stál pri boku pána hlavného slúžného vedľa úradného stola, nad ktorým viselo vyobrazenie Pána Ježiša Krista na kríži. — Za chrbtom pána dekana ale hniezdili sa štyria židovskí vodcovia protivnej stránky. Skrývali sa pod reverendu pána dekana, natahovali krky, ako gunáry pred dážďom a žmurkali očima na voličov, aby ich v poslednom okamžení svábili. To sa im ale nepodarilo. Bol to naozaj komičný obraz, ako sa títo poznačení orientáli pod reverendu kňaza skrývali! To chceli tým docieľiť, aby si ľud myslel, že náš milovaný pán dekan s nimi drží, čo on zbadajúc, ukázal im chrbát a hlasoval na nášho statočného kandidata Jozefa *Babčan*.

S vlasteneckým pozdravom

Občan Solčiansky.

Hegyes *Majtény*.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Naša malá trenčianska obec, ktorá ani pošty nemá, má predsa veľký poklad: horlivého duchovného otea, ktorý čo poriadny kňaz, je obetivým apoštolom kresťanskej ľudovej strany. Ešte i za svoje peniaze nám kupuje dobré, mravnonáboženské, poučné knihy. Tak nedávno 40 výtiskov nám rozdal z diela utešeného: «*Sv. Izidor*». Boh mu zaplať za jeho snahy a obete!

Ináč je u nás ticho. — Nezbední národnári tratia pôdu pod sebou. Krivonosí ale kapú na bohatšie kraje, špatní liberáli sú už skoro všetci pekelným duchom uchytaní.

S kresťansko-sociálnym pozdravom

Ján Vesek.

Z *Hrušován*.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťan»-e.

Chvála Bohu! náš ľud sa už chválitebne prebúda. Jednota Katolíckeho Ľudu má už vyše sto stálych údov; do svätovojtešského spolku ale nás už vstúpilo päťdesiat. Čítame «*Svätú Rodinu*», «*Božské Srdece*», «*Kráľovnú Svätého Ruženca*», (20 exemplárov), «*Naše Noviny*», «*Krešťana*» (30 exemplárov). Mladší sa lepšie poddávajú, nežli tí zetvrdnutí starí. Už hynú a špatne hnijú korene liberálneho ohavného smýšľania; sľachetné ľudácke presvedčenie sa zo dňa na deň soslňuje na jed liberálom a z mokrej štvrty kulifajom.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Jednotár.

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom mišom «Kreštane».

U nás je dosť ticho. Žiadnych kriklavých pohybov tu niet. O našu dedinu sa málo pánov utkne. V kostole sa nám už nekáže v neznámych rečiach. Má sa u nás utvoriť úverkový spolok; uvidíme, s jakým prospechom a výsledkom. Mudrlantov je dosť; veď pomudrovať je ľahšie, nežli dačo preukázať.

Vody ešte vždy nemáme v studniach. Snáď nás Pán Boh tresce pre tých dakoľko liberálov, ktorí nechcú do seba vstúpiť a sa napraviť, ľudákmi sa stať. Nemcov je tu kam diaľ menej, preč sa berú, kde sú lacnejšie role a bujnejšie pole.

S úctivým pozdravom

Ján D.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. List sme dostali o dva dni pozdej.

B. S. N. Čo skalické karikatúry pišu, na to nič nedá človek zdravého rozumu.

S. V. N. Neškodilo by, keby ste viacej písal.

Z. S. N. My len pravdu zastávame.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 27. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 26·85—28·20, stolnobelohradská K 26·70—27·85, peštianska K 26·75—27·90, banátska K 26·80—28·20. — *Raž*: prvotriedna K 20·80—20·95, druhotriedna K 20·65 do 20·75. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·20—17·45, druhotriedny K 16·70—17·00. — *Proso*: K 13·75 do 14·60. — *Ovos*: prvotriedny K 18·00—18·35, druhotriedny K 17·60—17·90. — *Kukurica*: K 14·60—14·90. *Repica*: K 31·50—32·50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	20·60	20·30	19·90	19·50	19·10	18·50	17·70
		č.	7	7½	8		
		K	16·30	14·30	8·40		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·80, hrubé K 6·80.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·00—21·25, fazuľa strakavá K 14·00—14·25. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 28·00—33·00, lúpaný K 24·00—46·00. — *Šošovica*: čistá K 30·00—50·00. — *Konopné semä*: K 18·00

do 19·00. — *Mak*: K 45·00—48·00. — *Rasca* (kmin): Kor. 108·00—110·—, Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 146·00—147·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 120·00—121·00, 3-kusová K 127·00—128·00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 138·00—145·00, lucerna jasnozrná K 128·00—136·00 za 100 kg.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (120 kusové) K 16·00 do 17·00, (z r. 1908.) srbské (120 kusové) K 16·00—16·50 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 37·00, fiumánsky White-Star (***) K 31·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·00 do 79·59, kockový K 81·00—, žltý K 79·00—79·50 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom 177·50 do 178·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51·00—51·50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·30—5·40, žlté K 6·30—6·40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 97—98, od Tisy K 95—96, sedmohradské K 94—95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krímené K 1·70—1·80 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2·60—3·40, sliepky na polievku K 3·40—4·40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2·60—2·80, k vareniu K 1·60—1·90, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Lekvár: srbsky (z r. 1907.) K 24·00—25·50, bosenský (z r. 1907.) K 29·50 po 100 kilogr.

Apetít

zdravý žalúdok máme, necítíme sa zle, netrpite na zapečenie odkedy Fellerove Elsa-pilulky na preháňanie užívame. 6 škatúľ stojí franko 4 koruny. Objednajme si ich u Eugena V. Felleru v Štúbeci, Kostolná-ul. 18. (st. záhrebská). Elsa.

Len u firmy **JOSEF SUCHANEK** dorabateľstvo a zasielateľstvo ručnej a strojovej

Skakovny v Novom Hrádku (Čechy)

obdrža každý zaručene najlepšie a najlacnejšie. Skakovské výrobky každého druhu, jako kanatasy, zefír, ofordy, svpkovinu. Špecialne výroby zefíru. Mnoho pochvalných dopisov po ruce. Drž sa každý hesla Svoj k svojmu, a podporuj Kresfanskú firmu. Tiež výhodná kúpa dobrých zbytkov, 40 metrov za K. 17, vyplatené 20 metrov za K. 8,50, nevyplatené. Vzorky franko, avšak od zbytkov sa vzorky nezasielajú.

**Neváhajte, keď vás hlava
boli lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybole. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko.

PODIVNE LACNÉ PLOTY!

Domáce d'obroby!

Mepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostiziteľnú zvláštnosť.

D'obroby z horgaňovaného drótu. — Zabarvit' netreba. Cena štvorcovho metra od 30 hal. vyšej.

K objednaníu u vylučného dorabateľa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60, sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

Lacné české perie.

5 kilo: nové tunavé driapané kor 9'60, lepsié 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 cor. 36 kor. Rozposielanie s lobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenéjestli sa poštové tráty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Singerové

šijáce stroje ku každému cieľu pri garancii. Zarovnak aj viborné mluviace stroje a dasky k dostaniu najlacnejšie u

Josefa Haban

meciánika

v Budapešti Almásky-tér 14.

Obrázkový cenník na žiadost' zdarma.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drapané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. páperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie páperie z prs 12 K. — Pri obľednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, kaplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpáperie 20 K.; páperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdorma.

Kto potrebuje

SEMENÁ

hospodárske, zahradné alebo lesné. nech žiada na dopisnici obrázkový cenník, prv nežli si inde objedná. Dvorný dopprateľ J. kr. V. kniež černoehorského

JINDRICH VANEK, PRAHA

odborný semenársky obchod

Václavské nám. 13

„u zlaté husy“.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

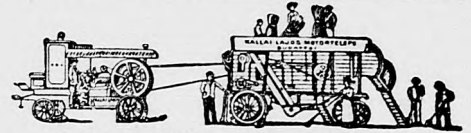
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreléj Ludvíka Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje k umlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvíka Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cenník s obrazmi na žiadost' zdarma a franko.

Rušeň!**Professor Pawlow dokázal,**

že zdravé chutvanie najmohutnej podporuje vylučujúce nervy žalúdka. Žalúdok minoriadne posilňuje a chutvanie vzbudujúce sú povodné žalúdkové kvapky Brády-ho.

Protí nechuti k jedeniu, sdtutu, záne, zbytočnej kystine žalúdka, belecniu hlavy a žalúdka neporiadnemu tráveniu a jeho následkom, adt. dekázne najlepši liek. k dostaniu v lekárňach.

C. Brády lekárnik, Vieden Fleischmarkt 1. Depot 212. posíela 6 flášiek za 5 korún., 3 duplované flášky za 4 kor. 50 hal. franko. — Pritomne v šla «Special brošúra» posíela sa na žiadost' zdarma a franko.

BRÁZAY

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

Ako najlepši a nevyhruteľne potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všade k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administracia

„KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28